

III ЭТАП XXIX РЭСПУБЛІКАНСКАЙ АЛІМПІЯДЫ
ПА ВУЧЭБНЫХ ПРАДМЕТАХ «БЕЛАРУСКАЯ МОВА» I
«БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА»

КОМПЛЕКСНАЯ РАБОТА ПА БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ I ЛІТАРАТУРЫ

Студзень, 2013 г.

ДАВЕДКІ

9 клас

Варыянт I

Заданні	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Усяго
Балы	5	6	4	6	5	5	5	4	7	3	50

Заданне 1

Словазлучэнні на рускай мове	Адпаведнікі словазлучэнняў на беларускай мове
1) культура <i>речи</i>	1) культура <i>мовы / маўлення</i>
2) органы <i>речи</i>	2) органы <i>мовы / маўлення</i>
3) <i>речевыя</i> ашибкі	3) <i>моўныя / маўленчыя</i> памылкі
4) ісследаванне працэса <i>речи</i>	4) даследаванне працэсу <i>маўлення</i>
5) <i>речь</i> на саборы	5) <i>прамова</i> на сходзе

КАМЕНТАРЫЙ: 1 бал – за адзін з дакладна прыведзеных адпаведнікаў.

Заданне 2

- 1) парцьеры, зменьшыць, Ільіч, лью, цямяны;
- 2) інжэнер, жамчужны, латэрэя, цырымонія, рамонт;
- 3) земляроб, паліглот, палітэхнічны, фатаплёнка, штодзённы.

КАМЕНТАРЫЙ: 1 бал – за кожнае падкрэсленае слова з арфаграфічнай памылкай.

Заданне 3

Незначальная форма дзеясловаў	Загадная форма дзеясловаў	
	Адзіночны лік	Множны лік
1) мазаць	<i>мажэ</i>	<i>мажэце</i>
2) шыць	<i>шыі</i>	<i>шыіце</i>
3) спісаць	<i>спішы</i>	<i>спішыце</i>
4) зразаць	<i>зразай</i>	<i>зразайце</i>

КАМЕНТАРЫЙ: 0,5 бала – за кожную правільную форму.

Заданне 4

Назоўнік	Лексічнае значэнне для канчатка <i>-а</i>	Лексічнае значэнне для канчатка <i>-у</i>
1) дом (<i>-а/-у</i>)	дома (<i>будынак</i>)	дому (<i>родныя мясціны</i>)
2) клён (<i>-а/-у</i>)	клёна (<i>дрэва</i>)	клёну (<i>будаўнічы матэрыял</i>)
3) пад'езд (<i>-а/-у</i>)	пад'езда (<i>уваход у будынак</i>)	пад'езду (<i>працэс, дзеянне ад дзеяслова пад'язджаць</i>)

КАМЕНТАРЫЙ: 1 бал – за кожнае правільна сфармуляванае лексічнае значэнне.

Заданне 5

Літаратурная форма мужчынскага імя	Размоўная форма мужчынскага імя
1) <i>Бані[ф]ацый</i>	разм. <i>Баніхват, Ніхват</i> і інш.; лац. тварэц дабра, дабрачынец
2) <i>Вар[ф]аламей</i>	разм. <i>Барталамей, Бахрамей, Баўтрук, Будрыс</i> і інш.; <i>старажытнаяўр.</i> – «сын Таламея»
3) <i>Іосі[ф]</i>	разм. <i>Осіп, Восіп, Ёсіп, Язэп</i> і інш.; <i>старажытнаяўр.</i> – прымножаны
4) <i>Мітра[ф]ан</i>	разм. <i>Мітрапан, Мітрош, Матрыпан</i> ; грэч. – той, які мае слаўную маці;
5) <i>[Ф]ёдар</i>	разм. <i>Тодар, Хведар</i> і інш.; грэч. – божы дар

КАМЕНТАРЫЙ: 1 бал – за адзін з размоўных варыянтаў да кожнага мужчынскага імя.

Заданне 6

А-баранак (правільна *абаранак*), а-барон-ц-а, аба-нент (правільна *абан-ент*), абан-емент, аба-знач-эн-н-е (правільна *аба-знач-энн-е*), абапал, аба-пір-а-ц-ца (правільна *аб-а-пір-а-ц-ца*), аба-яльн-ы (правільна *абая-льн-ы*), а-бач-лів-ы, абавяз-ак.

КАМЕНТАРЫЙ: 1 бал – за кожнае падкрэсленае слова, якое правільна падзелена на марфемы.

Заданне 7

Прыказка
1) <i>Хто не працуе (не робіць), той не есць.</i>
2) <i>Не хлебам адзіным жыве чалавек.</i>
3) <i>Летш даваць, чым прымаць.</i>
4) <i>У чужым воку саломку (саломінку) бачым, а ў сваім <і> бервяна не заўважаем.</i>
5) <i>Хто мае вушы, пачуе.</i>

КАМЕНТАРЫЙ: 1 бал – за прыведзены фразеалагічны адпаведнік біблейскага паходжання.

Заданне 8

- 1) Элегія.
- 2) “Хмарка”.
- 3) “Юдзіф”.
- 4) “Ганарысты Парсюк”.

КАМЕНТАРЫЙ: 1 бал – за кожны правільны адказ.

Заданне 9

ПРАВІЛЬНЫ АДКАЗ: 1-е, 2-в, 3-г, 4-ж, 5-д, 6-а, 7-б.

КАМЕНТАРЫЙ: 1 бал – за кожную правільна ўстаноўленую адпаведнасць.

Заданне 10

Аўтар твора	Назва твора	Вершаваны памер твора
М. Багдановіч	«Маёвая песня» («Па-над белым пухам вішняў...»)	Харэй

КАМЕНТАРЫЙ: 1 бал – за кожны правільны адказ.